

23 می 2015

داکتر سید عبدالله کاظم

دست نویس اولین بیانیه محمد داؤد خان دربارهٔ اعلام جمهوریت به خط خودش

شب 26 سرطان 1352 ظاهراً یک شب آرام به نظر میرسید، اما در دل تاریکیها یک تحول مهم در کشور در حال وقوع بود. نیمه های آن شب صدای غرش چند تانک و بعد آواز چند فیر ثقیل در فضای شهر کابل طنین افگند که بزودی خاموش گردید. تا صبح زود کمتر کسی میدانست که در طول شب چه تغییری به وجود آمده است. تنها چیزی که توجه را جلب میکرد، همانا نغمه های اتن ملی و مارش های عسکری مثل روزهای جشن استقلال بود که متواتر از رادیو افغانستان پخش می شد و اینکار در روزهای عادی کاملاً غیر عادی بود. مردم بیصبرانه انتظار آنرا داشتند تا بدانند چه حادثه رخ داده است. ساعت 7 بجه و 20 دقیقه صبح پخش موسیقی دفعتاً قطع شد و مهدی ظفر- نطق رادیو اعلان کرد:

«اکنون سردار محمد داؤد بیانیه میدهد!»

محمد داؤد در حالیکه به نطق گفت که: «برادر دیگر مرا و هیچکس را سردار خطاب نکنید؛ سرداری برای همیشه از افغانستان رخت بسته است»، رشته سخن را بدست گرفت و اولین بیانیهٔ خود را که بعداً در بین مردم به «بیانیهٔ اعلام جمهوریت» مسمی گردید، از روی دست نویس خودش که قبلاً تهیه کرده بود، ایراد کرد.

دوست دانشمند استاد محمد اعظم سیستانی در پایان مقالهٔ خویش منتشرهٔ این پورتال وزین (مورخ 20 ماه می) ضمن نشر متن این بیانیهٔ تاریخی با اقتباس از کتاب «تأسیس و تخریب اولین جمهوری افغانستان»، تألیف داکتر محمدحسن شرق چنین نوشتند: «در همان روزهای اول حدوث کودتای 26 سرطان متن بیانیهٔ خطاب به مردم داؤد خان در روزنامه های دولتی بخصوص انیس و اصلاح بطور فوتوکاپی (افسیت) به نشر رسیده است. هرگاه انتقاد بر متن همین بیانیه باشد، از آقای داکتر صاحب سیدعبدالله کاظم احتراماً تقاضا میشود تا لطف بکنند و متن بیانیهٔ خطاب به مردم را از روی روزنامه های دولتی که نزد شان موجود خواهد بود، سکن کرده مجدداً به نشر برسانند تا یک بار دیگر با کتابت آن شهید آن بیانیه را از نظر بگذرانیم. هرگاه کسی متن دیگری از این بیانیه را در اختیار داشته باشد که با این متن مغایرت داشته باشد و به نشر برساند، مایهٔ دلچسپی خواهد بود».

اکنون به تاسی از تقاضای این دوست دانشمند متن دست نویس آن شهید را به خط خودش از کتاب «اسناد و نامه های تاریخی افغانستان» که توسط محترم شهرت ننگیال گردآوری و در سال 1377 به وسیلهٔ کتابخانه دانش در پشاور به چاپ رسیده است، سکن کرده خدمت تقدیم میدارم.

ناگفته نباید گذاشت که متن منتشره داکتر شرق از نظر محتوی تغییر ندارد، ولی از نظر نوشتاری با متن اصلی کمی متفاوت است، به این زعم که آقای شرق خواسته آنرا باشیوهٔ جدیدتر نوشتاری ارائه دارد، طور مثال شهید داؤد خان به سبک قدیم «بخرج» نوشته و داکتر شرق آنرا «به خرج» و یا «باین» را «به این»، «خاصه» را به «خصوصاً» و امثالهم تغییر داده است که از این قبیل و بعضی دیگر از همچو تغییرات در متن ایشان بسیار دیده میشود.

اینک متن دست نویس این بیانیه به خط خود شهید محمد داؤد خان :

د پانو شمیره: له 1 تر 12

افغان جرمن آن لاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بڼې پاروالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په څیر و لولئ

ششم از مردمی در

غلغله و برادران عمر سعید و وطن
 سینه در طول مدت مسئولیتهای مختلف در خدمت
 هستم در جمهوری همدی بودم که بر روی مردم افغانستان
 مخصوصاً طبقات محروم و کمزورون مملکت ما
 یک محیط مثبت و واقعی نشود و نمای مادی و معنوی
 مگر برود و در آن همه ازاد وطن ما بدون بعضی
 و امتیاز در برابر آسمان و عمران وطن هم سهم گرفته
 در اعراض مسئولیت نمایند .
 مدتها آری نه و شش روز رهبر اند تا عوامی
 که نتواند به تجارت به شعر کار مختلف مانع
 رسیدن به چنین هدفی باشد تدریجاً از زمین
 برداریم و مخصوصاً در مملکت اینست ما بر چهارم

د پانو شمیره: له 2 تر 12

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په څیر و لولۍ

۲
ما تم سازیم که تحمل مثبت قهرمانی در اقصای را
لعوت شلم اجازه دهد به نسر جوکان و کسان
مصرفت محبه دار شود تا ما فراموشی داریم عجا
جیگرهای کند .

نس از طی زین مراحل دستگیر علی تراغ نه است که
روطن ما صفتی به به ما لغرض رسیدن به هدف
توقن باز نگردد .

فرمان سعادت آید وطن فر فر مانع
شاهین تک دیکورانس واقع و معقول به است که آرد
بر خدمت وطن ~~و~~ به اگر خدمت مردم فغانان
مردود به را دیکری تراغ نه استم دندارم .
به لغزیده سداک اصل جفای تک دفع لغزعی
تا این کامر عقون مردم و اعزاف کامر به هر

۳۲
حاکم ملک که بنا به هر راهم نون ظاهر
یا بویید خلی وارد شود و ولادت یافت
این آرزوی مقدس بود که مرا که سال ~~مست~~
مزد و مقام پشیمان آفرین خود را بفرستد پیش و
تلقین آنرا برای خود سعادت ملک نماید که آن
مقام — آن آرزوی مقدس خواهد بود این بزرگوار
ملکت منور گردید ~~و چون آن رفیقان~~
ضمیمه الفتن ~~بود در لغز~~ ~~دست~~ ~~مردان~~ ~~را~~ ~~تعب~~
کردند دست بست بس طردانی که تغیر آن درین
زهد گویا نمایان ندارد و در زهد تمام شده
لطف هموطنان عمر رساند فراموش
بد صورت نمی آید که آن امید ~~و~~
درین دین آرزوهای سبک دیگر ~~و~~

بدین سبب که از ابتدا تمهید بر آنجا بر مقرر
 و نافع شمرده و طبقاً بر آن عمل و در آن سر
 و در آن درام و برین مقرر گردیده بود که بعد از آن
 اما تمام این عملیات دروغی در وقت حسن
 سال شکرگشت معائنات پنج را که در وقت از آنجا
 دور شکرگشتی مطلق و هیچ قبضه ای وضع
 از آنجا در وضع اولی و شکرگشتی مکتب چه از آنجا
 مکتب و شکرگشتی در دیگر وضع بر شکر
 جمله در غیر شکرگشتی این حکومت تمام شد (ماه ششم)
 و در تمام مکتب شکرگشتی مکتب در تمام مکتب العبادی
 تبدیل شد و هر کدام از زمین مکتب ها همان هم
 و در تمام مکتب العبادی در هر مکتب از نور مکتب
 اندر از مکتب اولی که آن را در مکتب مکتب

۵
 از وضعیت ما بر آنکه در سائیه این فقط بدو
 و تیره و تار بر زده کن و قوه و قدرت تعاضد
 ششم مادی و نفسی که در سائیه هر نایه
 و کن بر سائیه در هر کوشش و کوشش مملکت که برنده
 این حالت است که با و کن فرساید باید دنیا
 تا شغف و تامل نگاه نگردد و هر چه در اول و کن فر
 بودند مقرر ما کرد و این در دراز راه شرفی
 نگردد و به این راه امروز و فردا این دستگاه
 باشد و زنگار با در فر و وضع به مملکت است
 بطلع و به اصلاح فرد فر و هر کوشش استوار هر کوشش
 نخبه و دودن اما نه است است است که در این
 بکن بهما و در هم دستگاه در است سندی باشد
 گردد که در آمد و انتقاری در این اصلاح آن کوشش
 مملکت است هر کوشش است اما نایه لذا هم و کن بر سائیه

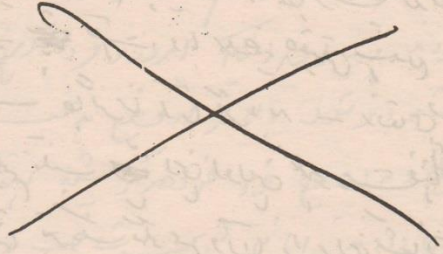
د پانو شمیره: له 6 تر 12

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
 یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولۍ

۶

خاوند دودى وطن پرست فغانستان لومړى لومړى
 د پلرې زوى نظام ناسته خاوند داده ست د وطن زوى
 وطن پرست خاوند - داسې بايد .
 هموطنان غوره بايد په رصع كې پر شام به د پلرې زوى
 نظام لومړى و نظام به به كې كې عبارت د نظام
 جمهوريت - چې كې د داسې حقيقت پېښ
 مړينې كې جاگړنا را كې تر دې - زوى زوى
 د مړ زوى مېل د پلرې لومړى جمهوريت فغانستان
 د پلرې زوى مېل د پلرې لومړى د پلرې زوى
 د مړ زوى د پلرې زوى د پلرې زوى
 مېل د پلرې زوى د پلرې زوى
 دودى نده لار فغانستان پر لوى دودى دودى
 كې هېڅ به دودى دودى دودى دودى

۷
تین درم همیان بر طایف فر
ک عبارت از تاین است و غط ما کت
مان قحالتان یک موزاب فرله برد
نظام فوسن کجما افور در لغزوم ک بناد
ک لغفر درون فر ص کجما افور نشک در آت
نزدیکه اجمع هر کمان خیر فرله رسه

د پانو شمیره: له 8 تر 12
افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاره ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرولو مخکي په خیر و لولئ

٨
سیت جایی فیلسان بیگم بولونی، زینک
درینان لای فیلسان و قضایه آزاد فر
مردم فیلسان استوار فر اعد بود .
~~تجدید مردم و دین~~

سیت بین المللی فیلسان بر بیگم سیت ملی
گتور بر جهت مادی و معنوی مردم ما طبع کردید
از زوی ماعی و آرزو مادی لای من ما بطور و لغت
معوم بود که بر آردن سیت ما بیتر زهم در
به حل جهانی نیاز مذکرت، هم گتور فرود بود
حل گتور نتواند به آرزو ما من فر سیت
چون ما بیتر زهم کس فر رانند مذکرت در
اکتاف سیت فر میدانم بیتر زهم کس فر ایمان
حل دستم جهان هستم .

د پانو شمیره: له 9 تر 12

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولئ

۹
 زرين او باي شمع شيت نستان
 صبح فرخ و دوستي با نو مردم و ملل جهان را
 درين آرزوي همگوني تبصص در مورد
 گزير يا مردم چه مردم چه بزرگ چه مردم
 نزرده در نزد ما وجود ندارد زرين اراد منتقل
 از نيمات مردم نستان سر صميمي مي برد
~~کتابخانه~~
 عنوانه شيت بيو نامه غفري نستان را
 استاز من شده و اهل رحمت اشعار آن
 است که از منتقل اراد مل نستان
 ناسته مي کند
 باي شمع شيت نستان با دول
 نستان باي نزل ناسته فرستاد استوار شده

در توسع و کشید برید آن از طون دیو باسی
 تا آن های شکی اما در صلح همکار می بیند
~~عزیم نامه در از روی ما این است که از آن قفسه~~
~~لهر~~ ~~دست~~ ~~مست~~ ~~دعمل~~ ~~ترمه~~
 این لغات ~~همه~~ ~~بود~~ ~~بر~~ ~~لوقم~~ ~~و~~ ~~اعمال~~ ~~مستعمل~~
 و ~~طن~~ ~~مفاله~~ ~~و~~ ~~ض~~ ~~شیت~~ ~~است~~ ~~نات~~ ~~مستعمل~~
~~شور~~ ~~میل~~ ~~مستعمل~~ ~~حرف~~ ~~آینه~~ ~~شادت~~ ~~و~~ ~~آرامش~~ ~~دنیای~~
~~بردی~~ ~~طی~~ ~~ملفوظ~~ ~~و~~ ~~سلسله~~ ~~مستعمل~~
 بدورد رودی ما با باستان که لغات کردی است
 که درین قفسه استخوان با آن یک استند
 سیاسی دارم که تا کنون محل آن همشون بدیده
 کس دانسی ما ~~تر~~ ~~یا~~ ~~نقش~~ ~~را~~ ~~میل~~ ~~قفسه~~ ~~استخوان~~
 دوام ~~مستعمل~~ ~~مستعمل~~

د پانو شمیره: له 11 تر 12
 افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
 یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په خیر و لولئ

د پانو شميره: له 12 تر 12

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليكني د ليكنيزي بني پازوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكي په خيږ و لولئ